

Spanien - 98

**Rapport från Järvafältets Ornitologiska Klubbs
resa till Spanien 25/4 - 9/5 1998**

Deltagare :

Hans Andersson, Farsta
 Torbjörn Berggren, Uppsala
 Bosse Carlsson, Vallentuna
 Örjan Holm, Solna
 Stig Holmstedt (ledare), Bromma
 Lars Imby, Vällingby
 Roland Jarvad, Sollentuna
 Kurt Johansson, Spånga
 Bosse Nyberg, Solna
 Kjell Yngerskog, Sollentuna.

Rapporten är författad av Stig Holmstedt. stig.holmstedt@sbk.stockholm.se

Resprogram :

- 25/4 Flyg Stockholm - Malaga. Utkvittering av hyrbilar. Bilfärd Malaga - Marbella - järnmonumentet - Ronda -Grazalema. Övernattning på hostel Grazalema.
- 26/4 Morgonen och förmiddagen i Sierra de Grazalema. Därefter färd till Tarifa. Övernattning på hotell Meson de Sancho.
- 27/4 Meson de Sancho - Gibraltar - f d Laguna de la Janda - Cabo Trafalgar - Laguna de Medina - Laguna Salada och Chica - Sanlucar de Barrameda. Övernattning på hotel Guadalquivir.
- 28/4 Sanlucar de Barrameda- Salinas de Bonanza- Laguna de Tarelo - östra sidan av Guadalquivir - Brazo del Este - El Rocio.Inkvartering på hostel Cristina.
- 29/4 Hela dagen i/kring Coto Donana - La Rocina, El Acebuche, Las Marismas. Kvällstur till pinjeskogen ö El Rocio.
- 30/4 Hela dagen i/kring Coto Donana . På förmiddagen Las Marismas, på eftermiddagen 4 timmars jeeptur inne i Coto Donana. På kvällen Playa de Matalascanas.
- 1/5 Morgontur vid La Rocina. Därefter förflyttning via Sevilla-Llerena-Castuera till Cabeza del Buey. Kvällstur ut på La Serena. Övernattning på hotel San José.
- 2/5 Morgontur på La Serena. Därefter via Embalse de Zujar, Canal de Orellana och Monroy till Torrejon el Rubio. Inkvartering på hotel Carvajal.
- 3/5 Hela dagen i Monfrague.
- 4/5 Torrejon el Rubio - Belen - områdena mellan Trujillo, Monroy och Caceres - Trujillo- Torrejon.
- 5/5 Torrejon el Rubio- Casa los Arrogatos- Embalse de Petit - Sierra de San Pedro- Brozas - Torrejon el Rubio.
- 6/5 Torrejon el Rubio - Sierra de Gredos (bergsvandring i fyra timmar) - El Escorial. Övernattning på hostel Cristina.
- 7/5 El Escorial - Sierra Guadarrama - Sepulveda. Inkvartering på hostel Hernanz. Kvällstur till Hoces del Duraton.
- 8/5 Morgontur till Hoces del Duraton. Lång bilförflyttning, ca 75 mil, via Tablas de Daimiel och Desesperranos till Mollina. Inkvartering på hotel.
- 9/5 Morgontur till Laguna de Fuente de Piedra. Därefter besök vid Guadalhorce mynning i Malaga före flygresan hem.

DAGBOK

25 april. Precis som vid resan till Slovakien-Ungern två år tidigare råkade vi tämligen omgående ut för några smärre missöden, men sedan gick allt som på räls hela tiden. Det första missödet bestod i att vår tilltänkte minibussförare Kjell lyckades tappa sin plånbok med bl a körkortet (lyckligtvis i egen bil) på väg till Arlanda. Situationen löstes dock på bästa sätt. Bosse Carlsson fick sköta busskörandet istället och det gjorde han verkligen perfekt. Missöde nr 2 bestod i att väsksniglarna på Malagas flygplats hade någon slags maskningsaktion som medförde att det dröjde flera timmar innan vi fick ut vårt bagage. Först vid 16-tiden kunde vi ge oss ut på vägarna, i en Ford minibuss och en Seat Cordoba, med kurs mot vårt förbokade hotell i den lilla bergsbyn Grazalema.

Första etappen längs motorvägen genom det numera fullkomligt genomexploaterade Costa del Sol gav som väntat ingenting i fågelväg, men så snart vi tagit av på vägen genom bergen mot Ronda började det hända saker. De första dvärg- och ormörnarna sågs och bestämdes i bara farten och en stund senare upptäcktes ett gäng gåsgamar över en klippkam. Då stannade vi och plockade fram tuberna. Gamarna kom glidande mot oss, och se - redan den andra gamen var en grågäms, en art som inte alls skall finnas i dessa trakter. Vid vårt nästa stopp, vid det rostiga sk järnmonumentet någon mil längre bort, kom också en grågäms seglande, men det var säkert samma exemplar som tidigare. Här var det fö full rovfågelsirkus och gruppen fick utomordentliga möjligheter att bekanta sig med ormörnar, dvärgörnar och gåsgamar som delade luftrummet med bleka tornsvalor samt två flockar om vardera ca 20 biätare. En kortare vandring på de omgivande gaurigebevuxna sluttningarna gav ett helt knippe av trevliga tättingar- lagerlärka, trädlärka, svarthakad buskskvätta, medelhavsstenskvätta, svart stenskvätta, stentrast och klippsparv. Härfågel hördes ropa.

I Ronda handlade vi frukost- och lunchmat för nästa dag samt blandade kultur- och fågelskådning vid den minst sagt häftiga ravinen genom staden. 10-15 rödfalkar - de måste vara på uppgång igen, tidigare grupper har sett betydligt färre - ett 10-tal alpsglare, tre försärlor, flera gårdsmygar, en blåtrast och en bergssångare noterades. När vi kom fram till Grazalema var det alldeles mörkt och vi gjorde ett kort lyssnarstopp vid den sk "röda klippan" strax utanför staden. Två dvärguvar vislade i duett och även en berguv hördes ropa några gånger. Efter en bättre middag installerade vi oss i bekväma smålägenheter på Hostal Grazalema.

26 april. Trots den sena ankomsten var vi tidigt uppe nästa morgon och inledde exkurerandet strax före klockan sju i mörker nedanför röda klippan. Berguven ropade nu betydligt flitigare och till vår stora överraskning spelade också en rödhalsad nattskärna här. Mitt i den pastorala dalen på vägen mot Villaluenga de Rosario stannade vi och begav oss ut över ängarna och upp i korkekskogen på dalens östsidan. Här blev utbytet synnerligen gott - ett tiotal ringduvor, två skogsduvor, flera gökar, flera biätare och härfåglar, 2-3 göktytor, en större hackspett, flera trädlärkor, flera gårdsmygar, några rödhakar, flera dubbeltrastar, två rödstrupiga sångare, en svarthätta, två bergssångare, två brandkronade kungsfåglar, en tofsmes, en nötväcka, en trädgårdsträdskrypare, en varfågel, flera rödhuvade törnskator, flera sommargyllingar, två stensparvar, en stenknäck och flera häcksparvar. Längre fram på förmiddagen började rovfågeln komma upp över Sierra del Caïllo som avgränsar dalen i väster. Vi noterade åtskilliga gåsgamar samt utan större svårigheter två par hökörn, den senare en art man helst måste se här eftersom den är tämligen ovanlig i övriga Spanien. Flera ormörnar, ett par dvärgörnar och en ängshökhane visade sig också fint. Alpkråka, alpsglare, svart stenskvätta, blåtrast och klippsparv var tämligen allmänna i och kring klipporna och i den trånga dalen bortom Villaluenga fanns det gott om sammetshättor och polyglottsångare. Här försämrades dock vädret snabbt med låga moln som drev in med hård västvind och vi beslöt att avbryta skådandet i bergen för att istället bege oss mot Tarifa vid Gibraltar sund för havsfågelspaning. På grund av en motortävling tvingades vi vända vid byn Benaocaz och istället ta en mycket längre väg, via Montejaque, Jimera de Líbar och Jimena de la Frontera, ner mot kusten. Vid ett stopp i början längs vägen noterades bl a alpsglare, grön göling och lagerlärka. Närmare kusten blev bruna glador, kohägrar och vita storkar vanliga. De senare häckade, som överallt i Spanien, i kolonier - den största på ca 15 par. En vanlig glada observerades också.

Att bege sig till Tarifa visade sig vara ett lyckodrag. Det blåste verkligen hårt och redan på stranden mitt i staden mötte de första glada överraskningarna. Bland gulfotade gråtrutar och silltrutar stod fem, förmodligen inblåsta, rödnäbbade trutar i olika dräkter. De brukar annars vara ganska svåra att hitta vid denna årstid. Vi riggade upp tuberna i lä av ett skjul och började spana av det upprörda havet. Under en dryg timme såg vi här minst ett 50-tal gulnäbbade lror, enstaka medelhavslror, 15-20 havssulor, sju storlabbar, en tretåig mås, två sillgrisslor, många kentska tärnor och svarttärnor samt en insträckande lärkfalk. Dagen

avslutades med en vandring på den långa, breda och som naturreservat skyddade sandstranden nordväst om Tarifa. Här såg vi ytterligare sju rödnäbbade trutar, samt ca 20 stytlöpare, 12 vadaresvalor, ett tiotal av vardera större och svartbent strandpipare, en kustpipare, en roskarl, ett 30-tal sandlöpare, två kärnsnäppor samt fem småtärnor. Därefter smakade paellan, det vita vinet och nattsönnen på Hotel Meson de Sancho gudomligt.

27 april. Denna dag hade vi vikt förmiddagen åt Gibraltar och redan i gryningen var vi utan problem över gränsen till denna brittiska enklav vid Medelhavet. Morgonens huvudmål var klipphönorna och som tur var hade Örjan varit här förut och visste var de rara fåglarna brukade finnas. Vi körde upp till fågelstationen och vandrade därefter upp längs stigen på Gibraltarklippans sydsluttning. Sedan ställde vi oss och spanade nedemot de delvis asfalterade planerna kring några ganska fula militärbaracker i söder. Ganska omgående började klipphönors karakteristiska locklåten höras från sluttningarna ovanför oss, men trots att Bosse gjorde sitt bästa med cd-spelaren lyckades vi inte locka dem inom synhåll. Efter en stund kom dock en fågel flygande och landade på en gräsplätt i närheten av barackerna. Den fick vi sedan se fint och länge, låt var på inte allra närmsta håll. Nöjda drog vi ner mot Gibraltars sydspets, Punta de Europa, för spaning efter insträckande rovfåglar och förbidragande havsfåglar. Det blev dock magert i båda fallen - endast ett tiotal bivräkar samt några brunhökar och bruna glador kom in, trots en fortfarande ganska stark västlig vind, som enligt vår bedömning borde drivit insträcket just mot Gibraltar. Av havsfågel blev det ännu sämre, bara ett 10-tal havssulor och en gulnäbbad lira. Vi, d v s fyra av oss, fick dock ett rejält plåster på såren. Rakt ovanför huvudet och på ganska låg höjd upptäckte jag plötsligt två kafferseglare, uppenbarligen nyss inkomna från havet. Tyvärr hade då gängets huvudstyrka försvunnit bakom en byggnad och fick alltså inte se de rara fåglarna, som visserligen häckar sällsynt i södra Spanien, men inte brukar anlända förrän en god bit in i maj. Som tröstpris kunde en fin toppskarv avnjutas på en liten klippa invid syduddens östra sida. Fem par av rasen *desmarestii* har en lokal och mycket isolerad förekomst här. Som avslutning på Gibraltarvistelsen åkte vi en bit längs klippans östsida. Karaktärsarter var blåtrast och gulfootad gråtrut - de sistnämnda häckade i 10.000-tal längs klippsidorna. Här fick vi också se ett par pilgrimsfalkar göra några svindlande flyguppvisningar.

Efter besöket på Gibraltar drog vi oss sakteliga via Tarifa mot nordväst och staden Sanlúcar de Barrameda. Innan vi kom hit skådade vi dock på diverse platser. Norr om Tarifa syntes resterna av det rovfågelsträck som trots allt kommit in under dagen - en hel del ormörn och brun glada. Det visade sig senare att Punta de Carnero, på fastlandet väster om Gibraltar, hade varit den optimala observationsplatsen, trots den mycket starka västvinden. Nästa stopp gjordes vid f d Laguna de la Janda. Platsen var delvis en besvikelse men här såg vi i alla fall en hel del vita storkar, fyra rödhöns, ett 10-tal vadaresvalor, ett 10-tal turturduvor, en minervauggla, massor av korttå- och kalanderlärkor, två fältpiplärkor och resans enda törnsångare. En vaktel hördes. Inte heller vid Cabo Trafalgar, utanför vilken udde Lord Nelson vann sitt berömda sjöslag, såg vi särskilt mycket fågel, men platsen var oexploaterad och bedövande vacker med gulvita sandstränder vid den blåa Atlanten. Ett drömmöte för en badsemester. Vi noterade här bl a flera havssulor, en tretåig mås, gott om kentska tärnor samt en del vadare, bl a skärfläcka och svartbent strandpipare.

Vid de jättestora salinerna kring Chiclana, San Fernando och Puerto Real skymtade i farten fyra flamingos, fyra skedstorkar och en småtärna. Ett längre stopp gjordes däremot vid den fina fågelsjön Laguna de Medina. Karaktärsart här var sothöna som formligen täckte vattenytorna. På grund av delvis långa håll gav vi snart upp försöken att hitta några med kammar. Istället fick vi nöja oss med massor av svarthalsade doppingar, ett fint kopparandpar, ett 50-tal rödhuvade dykänder samt vardera ett exemplar av rallhäger och dvärgrördrom. Kosan ställdes slutligen till de båda småsjöarna Laguna Salada och Laguna Chica, norr om El Puerto de Santa Maria. Under senare år har problemet varit att dessa sjöar haft för lite vatten, nu var förhållandet det omvända. Efter rikliga vinterregn fanns det gott om vatten överallt, vilket dels gjorde vissa sjöar för djupa, dels spred ut fåglarna till många sjöar. Laguna Salada, som normalt är bäst och därtill mest tillgänglig, var en besvikelse, men den mer svårfunna Laguna Chica var desto bättre. Här såg vi bl a gott om smådoppingar, svarthalsade doppingar, snatteränder och rödhuvade dykänder samt tre hanar och två honor av kopparand. På en åker intill sjön satt åtminstone ett hundratal vadaresvalor. Det blev en sen ankomst till det trestjärniga Hotell Guadalquivir i Sanlúcar de Barrameda, så sen att de vanliga restaurangerna hunnit stänga och middagen fick intagas på en hamburgerbar. Här gick det dock åtminstone att få starköl till burgarna och ytterligare några sådana fortsatte vi med på en trevlig bar i närheten.

28 april. Ölet till trots var vi tidigt uppe även nästa morgon med kurs på de berömda salinerna vid Bonanza, strax norr om Sanlúcar. Dominerande arter här var 1000-tals flamingos samt - faktiskt - långnäbbad mås som förekom i mellan 50 och 100 exemplar! I övrigt noterades framför allt diverse rovfåglar, bland annat en pilgrimsfalk, flera ängshökar och två rödglador samt 16 arter vadare, bl a gott om stytlöpare, skärfläcka,

vadaresvalor, sandlöpare, kärnsnäppor och småsnäppor samt två roskarlar, ett tiotal spovsnäppor och en kustsnäppa. Vädret var nu rätt dåligt och en kraftig regnskur gjorde att vi sökte oss till en supermercado för nya inköp. Det klarnade dock ganska snart igen och färden kunde fortsätta till den lilla sjön Laguna de Tarelo, i pinjeskogen nordost om salinerna. Här såg vi bl a doppingar av tre arter, två dvärgrördromar, ett 20-tal rödhuvade dykänder samt tre par kopparänder. Ännu en pilgrimsfalk drog förbi.

Vi följde sedan floden Guadalquivir norrut på allt sämre vägar. På ett ställe med vidsträckt salicornia-stäpp gav vi oss ut i terrängen och stötte genast på åtskilliga sjungande dvärglärkor. En natthäger, en flock om ett 20-tal jagande rödfalkar samt en större flock rastande kustpipare prickades av innan vi definitivt tröttnade på den skumpande vägen och via några åkervägar lyckades leta oss upp mot civilisationen igen. Nästa stopp blev i det fina våtmarksområdet Brazos del Este, längre norrut längs Guadalquivir, där de flesta i gruppen inledde med en sen lunch. Kjell och jag ägnade oss istället åt skådning och blev snart rikligen belönade för vår flit med en nära förbiflygande marmorand. En stund senare fick dock hela gruppen se två marmoränder i en liten öppning i vassen dit den första anden flugit. I området noterades också två dvärgrördromar, ett 20-tal rallhägrar, gott om purpurhägrar, en purpurhöna, dagens tredje pilgrimsfalk, gott om sandtärnor samt en sjungande vassångare. Efter att ha korsat Guadalquivir på den berömda minifärjan (tar högst tre bilar) till Isla - just det - Minima fortsatte vi tämligen skyndsamt mot vårt per mobiltelefon förbokade Hostal Cristina i den märkliga Västerstaden El Rocio vid kanten av Coto Donana nationalpark. Längs vägen såg vi våra första blåskator, ett 10-tal, och innan mörkret definitivt fallit hann vi också se fyra natthägrar, ca 10 skedstorkar, ett 50-tal flamingos samt åtskilliga skäggtärnor i kanten av Marismas vid El Rocio. När vi efter den sena middagen kom ut från vårt hostel passerade en tornuggla torget i gatlyktornas sken.

29 april. Vi kom nu att ägna två hela dagar, 29 och 30 april, åt Marismas och Coto Donana. Redan andra dagen hade vi via telefon fått höra hemifrån (!) att det skett någon slags dammolycka som hotade detta vidunderliga område. Först när vi kom hem fick vi full klarhet i händelsen, bl a att flodvägen med allt förorenat slam stannat en mil uppströms Marismas och att området skulle gå att rädda om slammet kunde grävas bort före höstregnen. Det är bara att hoppas att så kommer att ske, i synnerhet som Marismas p g a rikliga vinterregn nu var vatten- och fågelrikare än någonsin. Blotta tanken att detta fantastiska område skulle kunna skadas är outhärdlig.

Den 29 april startade vi med att gå vandringslederna vid La Rocina, Marismas tillflöde invid El Rocio. Vid vägbron fick vi för första gången under resan se rostgumpsvalor ordentligt samt ett antal sträckande fisktärnor och längs leden syntes bl a polyglottsångare och trädgårdsträdskrypare . Morgonens art blev dock purpurhöna. Från gömslena sågs minst 6-7 kullar och här noterades också en dvärgrördrom samt några vassångare.

Nästa stopp gjordes vid Coto Donanas stora informationscentral Achebuche där blåskator betittades och fotograferades samt ett par vitögda dykänder - resans enda - hängdes in. I övrigt var det rätt fågeltomt här så resten av dagen beslöt vi att ägna åt Marismas. Vi begav oss då österut från El Rocio på i princip ett sandigt fält med djupa hjulspår. Strax kom vi fram till ett vad över en forsande å, men vattenståndet var inte högre än att båda bilarna lätt kunde ta sig över. Sedan var det bara att slira vidare i de djupa spåren i sanden. Tyvärr missade vi först avtagsvägen ut mot Marismas, vilket medförde att vi nästan körde fast på vägens ännu sämre fortsättning ut mot Palacio del Rey. Seaten tappade den bakre kofångaren och detta skedde fö vid flera tillfällen senare, men som tur var gick det lätt att klämma fast konstruktionen igen. I kanten av skogen mot Marismas avåt vi lunchen och därefter vidtog en intensiv rovfågelspaning, främst med syftet att få se spansk kejsarörn. Några sådana blev det dock inte - däremot otaliga brunglador, dvärgörnar och gåsgamar samt en grågäms.

Vi begav oss så småningom ut i Marismas längs den vägbank som så småningom leder till det relativt nya informationscentrumet vid Lucio Cerrado Garrido. Vägen var genomusel, och vi fick zig-zaga fram i krypfart för att undvika de värsta hålorna. Men vad gjorde väl detta i den fantastiska fågelrikedomen som rådde här ? 1000-tals flamingos stod i spridda flockar ute i våtmarkerna och över dem svärmade skäggtärnor i likaledes 1000-tal. Vadare fanns också i mängder - av häckare främst stytlöpare, skärfläckor och vadaresvalor och av rastare kär- och småsnäppor, brushanar samt kustpipare. Ca 25 spovsnäppor, tre kustsnäppor, ett 50-tal rödspovar och 30-40 svartsnäppor noterades också. Allra fågelrikast var det kring informationscentralen och här inräknades dessutom resans tredje marmorand samt en dvärgrördrom, fyra rallhägrar, 5-6 natthägrar, ett 10-tal purpurhägrar, gott om skedstork och 15-20 bronsibisar. Den senare arten, som egentligen är starkt östlig i Europa, har börjat häcka i Marismas under senare år. På hemvägen tog vi den rekommenderade långa slingan åt öster och norr, men denna visade sig ta ännu längre tid än vår

ditväg. Dessutom syntes det inte särskilt mycket fågel här. 6-7 sandtärnor var dock trevliga att titta på.

På kvällen körde vi åter in längs den sandiga vägen åt öster med syftet att lyssna efter främst rödhalsade nattskärnor. Vädret var dock lite kyligt och blåsigt och det blev bara en nattskärna som vi emellertid både hörde och såg skymta förbi. Ett tag trodde vi oss höra även vanlig nattskärna, men det visade sig vara en mullvadssyrsa som lurade oss (samma misstag gjorde vi fö under Slovakien -Ungernresan två år tidigare). En alldeles riktig kattuggla hördes däremot.

30 april. Även på Valborgsmässoafton ägnade vi huvuddelen av tiden åt Marismas. Nya arter gentemot dagen innan var fem grågäss, hela fem flockar om totalt 21 vitbukiga flyghöns samt två par glasögonsångare, vilka liksom dvärglärkor var synnerligen lätta att hitta om man lämnade vägbanken och gav sig ut på saltstappen.

På morgonen hade vi ringt till Achebuche och ställt oss på reservlistan till eftermiddagens jeep-färd ut i Marismas. På grund av långhelgen var nämligen alla jeepar, eller snarare fyrhjulsdrivna bussar med jättehjul, fullbokade sedan länge. Genom en otrolig tur - eller möjligen Kjells eminenta förhandlingsförmåga - dök det alldeles innan avfärd upp exakt 10 lediga platser och dem fick vi. Sedan vi lämnat hotellbebyggelsen i Matalascanas bar det av längs den tre mil långa öde sandstranden ned till sydspetsen av Cota Donana vid Guadalquivirs mynning. Bussarna- det var 5-6 stycken - kappkörde stundtals i en rasande fart i sanden, men chauffören i den buss de flesta av oss åkte i hade insett att vi var skådare och saktade därför in, eller stannade t o m helt, på flera strategiska ställen. Sålunda kom vi att få se tre långnäbbade måsar och fem rödnäbbade trutar bland de mer vanliga trutarna på stranden. Här såg vi också resans enda havstrutar och strandkator samt ett 50-tal kustpipare, ett 100-tal sandlöpare, ca 20 kustsnäppor och ett tiotal myrspovar. På ett av de gamla stentornen nära stranden häckade ett par pilgrimsfalkar.

Vid flodmynningen hade Greenpeace fartyg ankrat upp på grund av dammolyckan, men några spår av denna såg vi fortfarande inte. Färden fortsatte sedan inne i pinjeskogen, där helt oskygga viltsvin syntes på flera ställen. I närheten av vårt första stoppställe gick ett större antal svin ute på en öppen äng i skogen tillsammans med några dovhjortar. Här fanns också en del rödglador och dvärgörnar samt en ormörn. Senare syntes några rödhöns, två purpurhönor vid en damm, en gröngöling samt några kronhjortar. Vid stopp nummer två, vid en större byggnad med stor utkiksplattform på taket, fick vi så äntligen se vår efterlängtrade spanska kejsarörn i toppen av en pinje. Hållet var ganska långt, men de vita vingframkanterna gnistrade ändå när fågeln lyfte. Efter ytterligare ett stopp, denna gång i ett jättelikt dynområde av bländande vit sand, vidtog hemfärden, återigen med en rasande kappkörning längs den oändliga stranden. Middagen aväts i Matalascanas och därefter spanande vi efter stormsvalor. Några sådan såg vi dock inte , bara en havssula samt några förbisträckande roskarlar och myrspovar.

1 maj. På första maj blev det varken Internationalen eller demonstrationer utan det var business as usual. Tidigt upp för skådning med andra ord. Vi gjorde nu en längre morgonvandring längs stigarna och spängerna vid La Rocina. Här letade vi mest efter tättingar och lyckades bli plocka in fem nya exkursionsarter - rödsjärt, provencesångare, trädgårdssångare, svartvit flugsnappare och en flock om ett tiotal kontinentala stjärtmesar. Därefter gick vi ner till stranden av La Rocina, strax bortom vårt hotell och tittade på det bo av kejsarörn tvärs över vattnet som vi fått tips om av några engelsmän föregående dag. En av fåglarna satt i boet, men hållet var mycket långt.

Sent på förmiddagen anträdde vi så den långa färden upp mot Extremadura. Vi körde först till Sevilla och tog sedan E 803 genom Sierra Morena och därefter väg 413 via Llerena till Castuera. Europavägen var starkt trafikerad och svår att observera från, men bara ett stycke in på väg 413 stannade vi i en pastoral dal och åt lunch vid väggkanten. Gåsgamar, ormörnar samt en svart stork seglade över bergkammarna, en ängshök drog förbi, från ängsmarken slog en vaktel och kring oss syntes också varfågel och rostgumpsvala. Strax innan Llerena började det regna och det klarnade inte förrän vi var i Castuera. Här hittade vi ingen inkvartering utan vi fortsatte några mil österut till Cabeza del Buey där vi fick förvånansvärt hyfsade rum på Hotel San José . Eftersom vädret nu hade klarnat upp beslöt vi oss att före en sen middag ge oss ut på en kvällstur på La Serena, Europas kanske största stäppområde. Detta visade sig vara ett lyckodrag. Vi hade inte kört många kilometer förrän de första stortrapparna dök upp kring vägen. Vi hittade så småningom ca 25 fåglar, bland annat en större flock om 14 individer. Många av trapparna spelade i fullt "skumbad". De flesta såg vi från en mycket bra observationspunkt kring vilken också ett antal, över 20, småtrappar spelade. I övrigt syntes under kvällen massor av kohägrar, två flockar med rödfalkar, 5-6 tjockfötter, en rödhöna och enstaka vadaresvalor. Kalenderlärkor var mycket vanliga och flera vaktlar hördes. På tillbakvägen såg gänget i Seaten en svart stork i en mindre damm alldeles vid vägen.

2 maj. Nästa morgon upprepade vi först i stort sett kvällsturen och såg då ungefär samma fåglar samt dessutom en pilgrimsfalk, totalt ungefär 25 svartbukiga flyghöns, två vitbukiga dito samt resans första skatgök och dito spanska sparvar. Samtliga flyghöns sågs flygande och en god bit in på morgonen.

Ett längre stopp vid Embalse de Zujar, d v s fördämningen till den stora dammen norr om La Serena, blev också mycket givande, trots den konstlade miljön med byggnader och eucalyptusdungar. I de senare häckade säkert 1000-tals par spansk sparv - om man jämför med äldre reseberättelser verkar det som om denna art åter ökat starkt i Extremadura - och här noterades också både turtur- och turkduvor, en skatgök mycket fint, dubbeltrastar, en svart-vit flugsnappare samt mängder av steglits.

Mellan städerna Campanario och Villanueva såg vi resans första blåkråkor, totalt 5-6 exemplar, på telefonledning längs vägen. Utanför den sistnämnda staden handlade vi mat på en supermercado, närmast av amerikanska mått vad gäller storleken och mångfalden varor. Särskilt fisk- och skaldjursdisken var, trots det avsevärda avståndet till närmaste kust, något alldeles extra och det gjorde riktigt ont att inte kunna göra den rättvisa.

Några timmar av eftermiddagen spanade vi efter svartvingade glador vid en lokal mellan E 90 och Canal de Orellana, som vi fått tips om av Håkan Delin. Här kammade vi dock för en gångs skull noll. Nåväl, Håkan revancherade sig ett par timmar senare då vi strax nordost om den lilla staden Monroy från en, likaledes av honom rekommenderad, observationsplats fick utomordentligt fina studier av ett par svartvingade glador, uppenbart kring sin boplatz. Dagen avslutades med en kejsarörn vid bo i en hög kraftledningsstolpe, också på tips från Håkan. Därefter åkte vi till Hotell Carvajal i den lilla staden Torrejon el Rubio. Tack vare gruppens ende spansktalande medlem, Kurt, hade vi bokad in oss på detta hotell per mobiltelefon tidigare på dagen och det var nog också tack vare honom som vi i någorlunda rimlig tid fick våra rum. Något annat språk än spanska talade nämligen inte damerna i den lilla receptionen och de hade ingen vidare kontroll på vilka rum som var lediga. Men Kurt är ju inte bara spansk-kunnig utan också en suverän förhandlare. När introduktionsbekymrena väl var överstökade visade sig hotellet vara det allra trivsammaste vi hittills bott på under resan och här åt vi också mycket gott om kvällarna till ett synnerligen facilt pris. Vi stannade här i fyra nätter.

3 maj. Hela denna dag tillbringade vi i naturparken Monfrague, sannolikt Europas rovfågelrikaste område. Besöket här blev en av resans absoluta höjdpunkter. Redan strax efter gryningen var vi på plats mittemot den mäktiga klippan Penafalcon, som brant reser sig åtskilliga hundra meter över floden Tajo. Kring vår observationsplats sjöng svarta rödstjärtar, svarta stenskvättor, blåtrastar och klippsparvar och en flock stensparvar drog kring med nasala kväkanden. På Penafalcon satt säkert minst ett hundratal gåsgamar och en del av dem började redan försöka sig på kortare flygturer i den sakta tilltagande morgonvärmerna. Ett par av vardera pilgrimsfalk och smutsgam verkade också häcka i klippan, liksom två par svarta storkar vars bon vi lokaliserade i klipphålor ganska långt ner i berget. Smutsgamarna var faktiskt de första vi såg på resan, men senare såg vi ytterligare två par enbart i Monfrague.

Monfrague-parken sträcker sig ca 50 kilometer i nordväst-sydostlig riktning kring floden Tajo och domineras av måttligt höga, ekbevuxna bergsryggar. Bara en mindre del av parken är tillgänglig med bil, men även här kan man få se alla dess fågelarter. Vi tillbringade resten av dagen med att dels i sakta mak några gånger köra längs vägen mellan Villareal de San Carlos och Cortijo Las Cansinas samt med att spana några timmar från slottsruinen Castillo de Monfrague, högt uppe på bergsryggen strax öster om Penafalcon. Från observationspunkten Mirador de la Bacula hittade vi de bon av grågam respektive spansk kejsarörn vi fått tips om av Håkan Delin m fl samt dessutom ytterligare ett bo av grågam. De vuxna fåglarna av båda arterna kunde ses fint på och vid bona. Kejsarörnarna kom vid några tillfällen också och matade en halvstor unge. Långt uppe i slutningen kretsade en större samling grå- och gåsgamar - sannolikt fanns det något dött djur här.

Vid vårt första besök vid miradoren upptäckte vi, på långt håll över bergskammen i söder, en flock om ett 50-tal halvstora fåglar som flög i ungefär vår riktning. Ganska snart insåg vi att det rörde sig om myrspovar som alltså uppenbarligen kan korsa Spanien i sin brådska mot norr. Plötsligt skingrades fåglarna åt alla håll som om en explosion inträffat i flockens mitt. En pilgrimsfalk hade dykt upp, liksom ur tomma intet, och när flocken strax därefter samlade ihop sig och fortsatte färden skulle det bli en myrspov färre uppe på tundran i år. När fåglarna kom lite närmare oss kunde vi konstatera att det också fanns vardera två ex av kustpipare och småspov bland dem.

På Tietar-klippan vid Tajo, lik Penafalcon men bara hälften så hög, häckade massor av gåsgamar. Här hade vi fått tips om att man kunde få se berguv och efter visst letande hittade Hasse en fågel som satt fint och öppet på en avsats. Den här fågeln visade vi bl a för en amerikansk skådarfamilj som naturligtvis blev överlycklig. "The biggest owl in the world !" Strax nedströms Tietar-klippan låg ännu ett bo av svart stork i en klipphåla och ytterligare några kilometer längre bort ett till. Spaniens isolerade population av svarta storkar har alltså helt andra biotopvanor än sin östeuropeiska fränder.

Spanandet från Castillo de Monfrague mitt på dagen gav bl a enormt fina obsar av gamar av alla tre arterna samt dessutom, kretsande över Penafalcon, ett par hökörn. I närheten syntes också många rostgumpsvalor, en del alpseglare och alpkråkor samt en flock stjärtmesar.

Totalt såg vi under dagen hela 14 arter rovfåglar, förutom de redan nämnda också brunglador, rödglador, ormvråkar, dvärgörn, ormörn och tornfalkar samt ett ex av vardera ängshök och sparvhök.

4 maj. Den 4 maj ägnade vi helt åt de sagolika stäpperna och korkekskogarna norr om städerna Trujillo och Caceres. Vi började på morgonen vid de berömda trappmarkerna 6 km nordväst om den lilla byn Belen utanför Trujillo. På plats vid vår ankomst stod Bernt Godin från Tierp, som gjorde ungefär samma runda som vi i Spanien. Tillsammans såg vi nu här under en knapp timme ca 25 stortrappar, ca 20 småtrappar, fyra tjockfötter, två sandtärnor, två skatgökar, två blåkråkor samt flera minervaugglor och härfåglar. Vi fortsatte sedan via Trujillo mot Monroy och gjorde ett frukoststopp invid vägen i närheten av Palacio de Casillas. Här var det ett underbart böljande ängslandskap. Liksom överallt i de områden vi besökt hittills var blomprakten, efter en regnig vinter, fullständigt överväldigande med hela fält av blåa, vita, gula eller röda blommor. Lavendeln spred sin väldoft överallt. Även här såg vi stortrapp, en hane, samt 5-6 småtrappar. Vi fick bekräftat våra erfarenheter från La Serena att flyghöns inte är särskilt morgontidiga. Vid Belen, tidigare på morgonen, hade vi inte sett några, men här kom flera flockar och landade på en låg, glest buskbevuxen sluttning. Dominerande här var den vitbukiga arten, sammanlagt ett 20-tal exemplar. De svartbukiga var två till antalet. Flera grågamar kom seglande på låg höjd och kring en ladruin tvärs över vägen huserade ett par granna blåkråkor. Spanska sparvar drog runt i stora flockar överallt i området.

Nästa stopp gjorde vi vid Embalse de Talavan, en liten damm för lokala behov nordväst om Monroy. I dammen låg en del skägg- och smådoppingar, ett 15-tal snatteränder och en skedanddrake. Några såg en kungsfiskare, resans första, mycket fint och i omgivningarna hittades också ett par mindre strandpipare. Korttälarkor var mycket allmänna på en kortgräsigt sluttning.

Vi körde nu mot nordväst, nästan ända fram till vår by Torrejon el Rubio, genom härlig korkekslog som formligen sjöd av fågel, inte minst blåskator. Parallellt med vägen går en stor kraftledning och i flera av dess pyloner låg stora risbon. I ett av dem häckade ett par korpar. På en sträcka låg några av pylonerna alldeles nära vägen och just här hade vi turen att upptäcka en större rovfågel. En ytterligare tur var att rovfågeln visade sig vara en adult kejsarörn som vi nu fick utsökta tillfällen att både studera och fotografera på närhåll. Det blev många bilder till höstens bildvisningar !

Någon mil längre bort gick vi ett litet stycke från vägen och spanade mot det kejsarörnbo i pylon vi sett för två dagar sedan. På grund av det långa avståndet i förening med ett visst soldaller dröjde det en god stund innan vi alla kunde enas om att det faktiskt satt en fågel i boet. Så småningom kom ytterligare en örn flygande, sannolikt med föda till ungarna.

Efter detta körde vi tillbaka mot Monroy och vek sedan söderut mot Caceres. Vid floden Almontes ravin var det gott om gåsgamar och flera smutsgamar fanns här också, liksom ett 15-tal alpseglare. Lasse såg en hökörn som hastigast. Söder om floden kom vi in i ett stäppområde där man hade satt upp holkar på kraftledningstolparna. I praktiskt taget varje holk verkade det häcka blåkråkor - vi såg minst 10 par ! Dagen avslutades med en bättre middag vid stora torget i Trujillo, tillika en klassisk fågelokal där man från middagsbordet kan beundra rödfalkar, bleka tornsvalor och vita storkar som i stora mängder häckar på taken av katedralen och andra gamla byggnader. En sen kvällsvandring uppemot den gamla borgen väckte ingen större entusiasm i den i allmänhet föga kulturintresserade gruppen, men alla fick tillstå att utsikten över Estramaduras slättland var magnifik i skymningen. På tillbakavägen mot bilarna såg några en tornuggla svepa förbi och på vägen hem lyckades vi vid ett av flera vägkantstopp höra en spelande dvärguv.

5 maj. Även denna dag ägnade vi oss åt centrala Extremadura. Nu hade vi dock redan sett så mycket att dagen kändes som något av en mellandag. Vi började på morgonen med en ny trapplokal, nu vid Casa Los

Arrogatos, någon mil öster om Caceres. Så småningom fick vi ihop till fem stortrappar och ett tiotal småtrappar, alltså inte särskilt imponerande siffror i jämförelse med vad vi sett på La Serena och vid Belen. Det bästa på lokalen var istället de svartbukiga flyghönsen av vilka vi såg ca 20, flera av dem hyfsat och på marken. Tre skatgökar och en minervauggla noterades också. I en avlägsen trädrad fanns en stor koloni med vit stork och kohäger.

Vi for sedan till Embalse de Petit, en mycket gammal damm strax bortanför staden Arroyo de la Luz (som alltså betyder Ljusbäck, ett magiskt namn i åtminstone äldre JOK-ares öron). I dammen fick nu alla reskryssa kungsfiskare - här fanns minst tre exemplar. En för en gångs skull mörk dvärgörn noterades här också, liksom en ormörn och en turkduva.

Efter dammen gav vi oss upp i Sierra de San Pedro, enligt alla exkursionsguider ett område särdeles rikt på rovfåglar. Håkan Delin och co hade dock inte alls varit imponerade och det blev inte heller vi. Vi körde en slinga från Herrerueta via Albuquerque och SanVicente de Alcantara till Salorino. Den mycket smala bergkammen i norr passerade vi i ett nafs både vid Herrerueta och Salorino och däremellan körde vi hela tiden på en höglätt med korkekskog, dock av någon anledning mycket mindre fågelrik än den kring Trujillo och Caceres. Förutom två grågamar såg vi praktiskt taget ingenting av intresse. Antagligen är bergen mer fågelrika längre åt öster. Från Salorino körde vi norrut över Brozas-stäppen, Extremaduras enligt litteraturen bästa område för stäppfågel näst La Serena. Så här mitt på dagen var det dock svårt att se trappar och flyghöns och vi gjorde inte ens några försök att leta efter sådana. Vid en grund damm intill vägen fann vi däremot 12 silkeshägrar, två stytlöpare, två rödbenor, två svartsnäppor och 7 gluttsnäppor. Fyra grågamar och 10-15 gåsgamar flög över. På det gamla obebodda klostret Ermita del Buen Jesus häckade vita storkar och rödfalkar i mängder och häromkring såg vi också många rostgumpsvalor samt en blåkråka. I Brozas intogs förfriskningar på ett café. Teven stod på och visade en tjurfäktning där tjuren gav matadoren en rejäl omgång. Detta väckte rena fotbollsjublet hos några av exkursionsdeltagarna, ett jubel som framkallade synnerligen fientliga blickar från de närvarande representanterna för lokalbefolkningen. För att undgå lynchning var vi tvungna att skyndsamt fly fältet....

På kvällen gjorde vi ett försök att få se tornuggla vid den stora silon i utkanten av Torrejon el Rubio. Ingen sådan sågs, men däremot spelade en rödhalsad nattskärva fint från en låg pinjeklädd kulle i närheten.

6 maj. Denna dag var det så tid att bryta upp från det härliga Extremadura och fortsätta färden mot norr. Dagen ämnade vi i huvudsak ägna åt en höghöjdsvandring i Sierra de Gredos. Vi körde norrut genom Monfrague till Placencia där vi fortsatte på väg 110 mot nordost. Vid det höga passet Puerto de Tornavacas (1275 meter) gjorde vi ett kort stopp och lyssnade på sjungande ortolanssparv och järnsparv, båda exkursionsnya. I El Barco de Avila tog vi sedan väg 500 västerut parallellt med Gredosmassivets nordslutning. Färden gick i en underbart vacker dal med skir vårgrönska. Nya arter för resan blev vanlig stenskvätta, pilfink och svartkråka. I byn Hoyos del Espino svängde vi av på en mindre väg upp mot Gredos genom en mycket vacker tallskog med sjungande rödhake, bergssångare, gransångare, svartvit flugsnappare, svartmes, nötväcka och trädgårdsträdskrypare. Vid La Platforma, en parkeringsplats på ca 1700 meters höjd och därmed långt ovan trädgränsen, lämnade vi bilarna och fortsatte till fots upp genom först stenig terräng och därefter alpina ängar med ginstsnår. Vädret var fullkomligt strålande, med andra ord idealiskt för en alpvandring. Redan nära parkeringsplatsen upptäcktes ett antal trevliga tättingar- vattenpiplärka, forsärla, strömstare, järnsparv, svart rödstjært, stenskvätta, stentrast och klippsparv. En grågama och ett 10-tal gåsgamar gled förbi och ett antal mycket orädda spanska stenbockar beskådades. Längre upp på de alpina ängarna upptäckte vi att sånglärkan var en karaktärsart- den hade vi inte sett längre söderut i landet. En annan karaktärsart var järnsparven som sjöng överallt i ginstsnåren från vilka vi också hörde flera vitstjärniga blåhakar. Vi vek nu av från vandringsleden och ställde kosan uppför slutningarna mot söder i hopp om att få se främst alpjärnsparv. Allteftersom tiden gick föll en del vandrare ifrån och till sist återstod bara en kärntrupp bestående av Kjell, Lasse, Bosse och undertecknad. Vi strävade över kam efter kam, så småningom helt pulsande i snö. Till sist nådde vi ett krön varifrån berget stupade i stort sett lodrätt i säkert närmare 1000 meter. Hela Extremadura låg för våra fötter. En pilgrimsfalk skymtade som hastigast. Sjöng gjorde svart rödstjært och järnsparv, men fortfarande ingen alpjärnsparv. Vi beslöt därför att Bosse skulle plocka fram sin cd och spela upp arten ifråga. Sången hade inte ljudit länge ur högtalarna förrän vi började förnimma en viss stereoeffekt. En alpjärnsparv kom helt sonika spatserande på marken fram till cdn under ivrig sång ! Sedan var det bara att packa ihop och bege sig nedåt igen.

Efter ytterligare ett besök i tallskogen, som gav bl a forsärla och häcksparv, drog vi vidare på i huvudsak små och slingriga vägar mot öster. Längs dem såg vi bl a sparvhök, gröngöling och rödhöna. Mot skymningen nådde vi El Escorial där vi hittade ett trevligt och prisvärt hostel (Hostal Cristina) bland alla

lyxhotellen i denna synnerligen mondäna stad. Efter en brakmiddag, där några åt helstekt lamm och andra Filet Mignon, gick några av oss ut på terrassen framför en av världens största byggnader (4000 rum !), slottet El Escorial. Här på slutningen av Sierra Guadarrama syntes ljusen fint från Madrid, ca 8 mil åt öster.

7 maj. På morgonen drog vi upp i Sierra de Guadarrama med citronsiskor som förstahandsmål. Dessa stötte vi på i riklig mängd uppe i den ståtliga tallskogen kring den lilla skidanläggningen Puerto de los Cotos. Här fanns också en massa andra trevliga småfåglar - sädesärta, gärdsmyg, järnsparv, rödhake, svart rödstjärt, buskskvätta, kungsfågel, svartvit flugsnappare, svartmes, nötväcka, stensparv, gulhämpling, grönsiska, mindre korsnäbb, häckparv och klippsparv. Särskilt talrika var svartmes och kungsfågel. Gröngöling och större hackspett ropade respektive trummade, den förstnämnda betydligt snabbare än våra svenska fåglar. När termiken kom igång höjde sig diverse rovfåglar över skog och bergkammor - 3-4 grågamar, ett tiotal gåsgamar, en kungsörn, 2-3 dvärgörnar, tre duvhökar, en sparvhök samt tre lärkfalkar.

Vi fortsatte sedan den lilla vägen mot norr och körde till det vackra klostret Monasterio de El Pualar, där vi vände. Ytterligare en rovfågelspaning längs vägen strax söder om klostret gav 5-6 grågamar, flera gåsgamar, två kungsörnar, två ormörnar samt flera rödglador och ormråkar. Trädlärka och bergssångare sjöng vid observationsplatsen och den senare lockade Bosse fram med sin cd på bara några meters håll. Eftersom skymningen var vikt åt letande efter dupontlärka beslöt vi att låta lunchen bli dagens huvudmåltid. Den intogs på en restaurang ute i tallskogen där den helstekta spädgrisen, dessa landsändars specialitet, tyvärr inte levde upp till det jämförelsevis höga priset och den långa tid vi fick vänta på maten. Relativt mätta kunde vi i alla fall fortsätta färden ned till den kastilianska högslätten och fram till den lilla och synnerligen pittoreska byn Sepulveda. Byn är förklarad som nationalmonument, fullt förståeligt med dess läge och bebyggelse, klättrande med ålderdomliga sandstenshus och smala gränder på kanten av floden Duratons djupa ravin. Här fann vi omgående ett trevligt och prisvärt hostel, Hostal Hernanz, vid en liten smal gränd.

Duratons ravin, som sträcker sig flera mil öster ut, är numera centrum i en stor naturpark, Parque Natural de las Hoces del Rio Duraton. Vi började med att besöka ravinen kring det tomma, men restaurerade klostret Ermita de San Frutos. Med sin imponerande storlek och sina röda och gråa berglager liknade ravinen mest av allt en mindre upplaga av Grand Canyon. I den häckar minst 380 par gåsgamar, Europas största koloni. Koloniens storlek, liksom gåsgampopulationen i Spanien överhuvudtaget, har stadigt ökat under det senaste årtiondet. Samma sak gäller flera andra stora rovfåglar - grågama, lammgama och spansk kejsarörn medan smutsgama och rödfalk har minskat. Här såg vi dock också bl a två smutsgamar, liksom mängder av alpråkor och en del svarta rödstjärtar och blåtrastar. I floden simmade massor av jättelika fiskar i stora stim alldeles i vattenytan, men vi fick aldrig reda på vilken art de tillhörde.

När det började lida mot kvällen begav vi oss till dupontlärkmarkerna - stenig slätt med salvia och liljeväxter - några kilometer öster om klostret. Ganska omgående hörde vi de första, liksom frågande flöjtningarna från dessa märkliga fåglar. Efter hårt arbete lyckades vi senare under kvällen också få se en av de totalt 3-4 fåglarna, springande på marken som en strandpipare mellan stenar och buskar. I närheten sågs och hördes även sång-, tofs- och korttälärka. Eftersom lager-, kalender- och trädlärka också förekommer hyser området således hela sju arter lärkor - rekord för Europa ? Både vanlig stenskvätta och medelhavstenskvätta var vanliga och vi noterade också tjockfot och rödhöna.

8 maj. Nästa morgon besökte vi åter dupontlärkelokalerna, denna gång guidade av Francisco Sánchez-Aguado, en utomordentligt trevlig biolog, anställd av den regionala naturvårdsmyndigheten. Vi hörde nu, trots fullt dagsljus, något fler duponter, kanske 5-6 ex. Förutom några vadaresvalor, en fältpiplärka och ett tiotal stensparvar såg vi dock ungefär samma fåglar som under gårdagskvällen. Tyvärr hade vi också litet bråttom eftersom vi hade drygt 70 mils körning framför oss tillbaka till sydkusten. Vid tiotiden anträdde vi denna långa förflyttning. Tack vare Franciscos goda råd kunde vi smärtfritt ta oss förbi det jättelika Madrid. I stadens utkanter sågs en skruv om ett tiotal nordsträckande bivråkar, men annars syntes mycket lite fågel från de i huvudsak starkt kultiverade slättområdena mellan Madrid och Sierra Morena. Ungefär halvvägs på resan vek vi av och gjorde ett ungefär två timmar långt besök i Parque Nacional de las Tablas Daimiel, ett stort, i huvudsak vassbevuxet våtmarksområde. Nationalparken är framför allt en övervintringsplats för ett otal ånder, men hade även nu en del att ge. Årta, två hanar, samt skäggmes och sävsparv blev exkursionsnya och i övrigt såg vi här skägg- och smådoppingar, ko-, silkes, grå- och purpurhäger, snatter- och skedänder, rödhuvad dykänder och skäggtärnor. Flera vattenrallar och minst två vassångare hördes.

Vid det imponerande Despenaperros-passet gjorde vi ett glassäta- och spaningsstopp, men såg bara ett tiotal bivråkar som skruvade sig över de höga bergkammarna. Därefter blev det järnet genom ett landskap präglat av oändliga olivlundar. På grund av den sena tiden på dagen fick vi hoppa över lagunerna Zonar och Rincon

för att kunna koncentrera oss på matköp, inkvartering och middag. God inkvartering och tillika mat fann vi på ett hotell vid byn Molina utanför Antequera. Hotellet hade en rent fantastisk arkitektur - så närmast ut som ett moriskt palats med stor inomhusträdgård inklusive springbrunn och åtskilliga gråsparvar. Här åt vi svärdfisk och drack ett utmärkt vitt vin därtill. Mot natten blev gänget något uppspelt och JOK-passningarna ackompanjerade av våldsamma vrålskratt ekade genom restaurangen. Ett äldre spanskt par såg både chockat och missnöjt ut och fick sannolikt sin uppfattning om stela och tystlåtna nordbor grundligt reviderad.

9 maj. Så randades då obönhörligen den sista exkursiondagen. Vi hade nu bara tid på oss att skåda fram till klockan ett så det gällde att nyttja tiden väl. Efter att bl a Bosse noterat en rödhalsad nattskärna alldeles utanför hotellet inleddes morgonen vid Laguna de Funte de Piedra, den berömda flamingosjön. Eftersom vinterregnen varit så rikliga var sjön nu fylld med vatten, hela en meter över normalvattenstånd fick vi så småningom reda på. Fågellivet var följaktligen rikare än någonsin. Vi började med att spana över den lilla dammen öster om reservatets naturcentrum. Den var fylld av fågel - sothöns, rörhöns, minst fem purpurhöns, ett par årtor, sandtärnor, stytlöpare samt diverse Tringa-vadare. Plötsligt upptäckte jag en mystisk and som gick och betade i det grunda vattnet. Ganska snart fick vi klart för oss att det var en fulvous whistling duck som vi hade framför oss. Arten häckar närmast i tropiska Afrika och har enligt A field guide to the rare birds of Britain and Europa bara noterats i Europa tre gånger förut. Fågeln kan naturligtvis ha varit förrymd, men vi såg inga ringar på den. Den hade tyvärr dragit iväg när vi sökte komma den närmare från dammens andra sida och personalen på naturcentrumet hade aldrig hört talas om den.

I själva den stora lagunen syntes från naturcentrum en del skägg-, små- och svarthalsade doppingar, gräs-, snatter- och brunänder samt en subadult hane av kopparand och ett tiotal rödhuvade dykänder. Sot- och rörhöns var mycket allmänna liksom svart- och sandtärnor medan skäggtärnor var mer fåtaliga. I strandkanten viamlade det av vadare - stytlöpare, skärfläckor, vadaresvalor, alla tre strandpiparna, kustpipare, tofsvipor, en sandlöpare, rödbenor samt svart-, glutt-, drill-, spov-, små- och kärrsnäppor. För att få se flamingokolonierna var vi tvungna att köra runt sjön. Antalet par var i år rekordartade 17.000 !

Vi insåg att sjön hade ännu mycket mer att ge, men var efter två timmar tvungna att dra ned till kusten för att hinna med en avslutning vid floden Guadalhorce's mynning i utkanten av Malaga. Tyvärr gjorde jag misstaget att för första gången låta herrarna i den andra bilen stå för kartläsning och vägvisning. Örjan hade ju besökt lokalen strax innan vi andra anlände för två veckor sedan..... Resultatet blev resans två första grova felkörningar och vi hamnade vilse i Malagas vidsträckta och trista förorter. Vi förlorade därmed minst en halvtimme av en redan knappt tilltagen tidsram vilket gav oss maximalt 45 minuter på lokalen. Eftersom man inte får köra fram till de mest intressanta områdena- dammarna och själva stranden- innebar detta att ytterligare en kvart gick åt till ren fottransport. Den kvarvarande halvtimmen nyttjade vi dock så väl att jag t o m kan tänka mig att förlåta de erbarmliga kartläsarna. Knappt hade vi nått den första dammen förrän en rad spännade arter började ropas ut. Först såg jag en ung tretåig mås på en lerbank, sedan upptäckte Bosse en liten iltärna (!) alldeles framför måsen varefter Lasse svarade med rostand och subadult dvärgmås. Tre exkursionskryss på ungefär lika många minuter !. Vad månne ha blivit om vi fått den ytterligare halvtimmen på lokalen, som säkert är Spanien fulaste, men kanske rarris-säkraste ? Nu hann vi bara spana av det ganska disiga havet som hastigast, men denna spaning bekräftade min tidigare erfarenhet av Malaga-bukten som en god havsfågellokal. På högst 10 minuter såg vi, trots svag vind, ett 10-tal gulnäbbade liror, en medelhavslira och två havssulor. På stranden syntes roskarl, sandlöpare samt småtärnor och kentska tärnor. Innan vi i språngmarch återvände till bilarna hann vi kasta några snabba blickar på de förrymda parakiter som häckar i stora risbon på andra sidan floden. Vi såg dem inte särskilt bra, men enligt uppgift skall de vara halsbandsparakiter. Nu återstod bara att snabbt byta kläder samt stuva om packningen i fält, lämna tillbaka bilarna och ta planet hem.

NÅGRA ALLMÄNNA REFLEKTIONER SAMT RÅD TILL FRAMTIDA RESENÄRER.

Resans goda utbyte var en logisk produkt av omsorgsfull planering, mycket aktivt skådande, bra väder (inklusive att rejäla vinterregn gjort sjöar och våtmarker välfyllda) och frånvaro av malörer. Resrouten och

urvalet av lokaler byggde, förutom på egna tidigare erfarenheter (som dock bara omfattade Andalusien) på en utvärdering av uppgifter från fyra skådarguider i bokform, ett 10-tal berättelser från tidigare skådarresor samt personliga intervjuer med några tidigare resenärer. Framför allt Ola Bondesson, Håkan Delin, Magnus Forsberg, Lars Larsson och Eric Schaumburg bistod med ovärderliga råd och till dem riktas ett varmt tack ! Guideböckerna är Where to watch birds in Spain (Sociedad Espanola de Ornithologia, Lynx Edicions, Barcelona 1994), Where to watch birds in Southern Spain (Garcia and Paterson, Christopher Helm Publishers Ltd, London) samt Dave Gosneys två miniguider Finding Birds in Southern respektive Northern Spain. Alla dessa kompletterar varandra och rekommenderas varmt. JOK-medlemmar kan få låna dem av mig.

Spanien är nog Europas bästa skådarland och till min stora glädje kunde jag konstatera att de förändringar av natur och fågelliv som skett sedan mina tidigare besök (1969, 1971 och 1979) i huvudsak var av positiv art. Natur- och miljömedvetandet har ökat starkt, vilket bl a resulterat i ett stort antal nya national- och naturparker, många av dem med imponerande satsningar på information och tillgänglighet, vilket är en förutsättning för att folk skall bli villiga att avsätta ännu mer av sina skattepengar till naturskydd. Tjuvskytte och giftutläggning har kraftigt minskats vilket, tillsammans med aktiva artbevarandeprojekt, lett till att de flesta större rovfåglar har ökat. Nedskräpning och ful rasslig industribebyggelse utefter vägarna förekommer nu i betydligt mindre omfattning än för 20-30 år sedan. Sedan finns det ju förstas också negativa tendenser, t ex i form av planer på att ersätta Extremaduras korkekskogor med eucalyptus. Gamla försyndelser kan också utgöra tickande miljöbomber, vilket inte minst dammolyckan vid Sevilla visade.

Att resa till Spanien sista veckan i april och första i maj, som vi gjorde, är nog den optimala tidpunkten även om man då blir borta under en mycket fin tid hemma i Sverige. Ännu tidigare har en hel del arter inte anlant och vädret kan då vara sämre. Senare missar man sådant som trappspel, dupontsång (och därmed arten överhuvudtaget) samt flyttande fåglar, främst rovfågel och vadare. Då kan det också bli väl hett med mycket värmedaller som försvårar skådandet och det blir betydligt sämre med grönskan och blomprakten. Den enda art vi missade på grund av för tidig tidpunkt var trädnäktergal. Senare kommer normalt också kafferseglarna, men sådana hade vi ju turen att få se i alla fall !

Två veckor räcker naturligtvis inte till att täcka hela det stora Spaniens mångfald och vi besökte alltså inte Pyrenéerna med lammgamar samt murkrypare och snöfinkar m fl alpina arter. Inte heller var vi i Almeira i sydväst för att leta ökentrupetare - erfarenheter från tidigare besök där visar att få om några brukar hitta dessa fåglar. Trots det avverkade vi ändå 398 mil på landsvägarna.

Hemifrån hade vi bara förbeställt rum första natten, men under de första dagarna bokade vi ändå in oss per telefon på ytterligare tre hotell som sammanlagt täckte fem nätter. Därefter letade vi hotell på plats, dock med ifråga om Torrejon el Rubio och Sepulveda goda tips som grund. Hotell- liksom mat, både på restaurang och i butik- var förvånansvärt billigt så här utanför högsäsong och i huvudsak utanför turiststråken. Vi betalade mellan 75 och 185 kr (i genomsnitt 140 kr) per natt för en hyfsad och fullt tillräcklig, i allmänhet tvåstjärnig standard. Budgeten om 300 kr/person och dygn för husrum, mat, dryck och bensin höll och tillsammans med flygbiljetten (charter med Golf Tours) på 2.800 kr och bilhyran om ca 1.200 kr kostade hela resan oss ca 8.000 kr/person. Jämför t ex med Avifauna som föregående år tog 11.600 kr exklusive mat och dryck för en tidsmässigt lika lång, men geografiskt (250 mil) och därmed artmässigt (190 arter) mer begränsad resa. Om man kan ordna resan själv står således mycket att vinna.

ARTLISTA

1. **Smådopping** *Tachybaptus ruficollis*. Allmän i lämpliga sjöar. Anträffad under 9 dagar.

2. **Skäggdopping** *Podiceps cristatus*. Allmän i lämpliga sjöar. Anträffad under 9 dagar.
3. **Svarthalsad dopping** *Podiceps nigricollis*. Mycket allmän i Laguna de Medina, Salada och Chica 27/4, ca 20 ex Laguna de Tarelo 28/4, 1 ex Embalse de Talavan 4/5, ca 25 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
4. **Gulnäbbad lira** *Calonectris diomedea*. Ca 50 ex Tarifa 26/4, 1 ex Gibraltar 27/4, ett 10-tal ex Guadalhorces mynning 9/5.
5. **Medelhavslira** *Puffinus yelkouan*. Enstaka ex Tarifa 26/4, 1 ex Guadalhorces mynning 9/5.
6. **Havssula** *Sula bassana*. 15-20 ex Tarifa 26/4, ca 10 ex Gibraltar 27/4, ca 10 ex Cabo Trafalgar 27/4, 1 ex Playa de Matalascanas 30/4, 2 ex Guadalhorces mynning 9/5.
7. **Toppskarv** *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*. 1 ex Gibraltar 27/4. En liten isolerad population om ca 5 par häckar här.
8. **Dvärggrördrom** *Ixobrychus minutus*. 1 ex Laguna de Medina 27/4, 2 ex Laguna de Tarelo 28/4, 2 ex Brazo del Este 28/4, 2 ex Las Marismas 29/4, 2 ex Las Marismas 30/4, 1 ex Guadalhorces mynning 9/5.
9. **Natthäger** *Nycticorax nycticorax*. 1 ex Guadalquivir 28/4, 4 ex El Rocio 28/4, 5-6 ex Las Marismas 29/4, ca 20 ex Las Marismas 30/4, några ex El Rocio 1/5.
10. **Rallhäger** *Ardeola ralloides*. 1 ex Laguna de Medina 27/4, ca 20 ex Brazo del Este 28/4, 4 ex Las Marismas 29/4, 3-4 ex Las Marismas 30/4, flera ex El Rocio 1/5.
11. **Kohäger** *Bubulcus ibis*. Allmän i både Andalusien och Extremadura- anträffad under 11 dagar.
12. **Silkeshäger** *Egretta garzetta*. Allmän i Andalusien, särskilt i Las Marismas. Sedd i övrigt på flera lokaler, totalt anträffad under 10 dagar.
13. **Häger** *Ardea cinerea*. Allmän-tämligen allmän. Anträffad under 10 dagar.
14. **Purpurhäger** *Ardea purpurea*. Allmän i Brazo del Este 28/4, totalt ca 15 ex i Las Marismas 29/4-1/5, flera ex i Tablas de Daimiel 8/5.
15. **Svart stork** *Ciconia nigra*. 1 ex SW Llerena 1/5, 1 ex La Serena 1/5, fyra häckande par Monfrague 3/5.
16. **Vit stork** *Ciconia ciconia*. Mycket allmän i Extremadura och lokalt i Andalusien. Tämligen allmän i övriga besökta delar. Anträffad under 14 dagar.
17. **Bronsibis** *Plegadis falcinellus*. 15-20 ex Las Marismas nära Lucio Cerrado Garrido 29-30/4.
18. **Skedstork** *Platalea leucorodia*. 4 ex Cadiz-salinerna 27/4, allmän (över 100 ex) Las Marismas 28/4-1/5.
19. **Flamingo** *Phoenicopterus ruber*. 2 ex Cadiz-salinerna 27/4, 1000-tals Bonanza-salinerna 28/4, 1000-tals Las Marismas (flockar överallt !) 28/4-1/5, 17.000 (lär vara rekord !) häckande par Laguna de Fuente de Piedra 8/5.
20. **Grågås** *Anser anser*. 5 ex Las Marismas 30/4.

21. **Brun visseland** *Dendrocygna bicolor*. 1 ex vid Laguna de Fuente de Piedra 9/5. Fjärde fyndet i Europa och det andra i Spanien ?
22. **Rostand** *Tadorna ferruginea*. 1 ex i damm invid Gudalhorces mynning 9/5. Numera en stor sällsynthet i Spanien.
23. **Gräsand** *Anas platyrhynchos*. Tämligen allmän. Anträffad i mindre antal under 14 dagar.
24. **Snatteband** *Anas strepera*. Tämligen allmän i lämplig biotop överallt. Sedd i fler ex, men på färre lokaler än gräsanden. Anträffad under 9 dagar.
25. **Årta** *Anas querquedula*. 2 hanar Tablas de Daimiel 8/5, ett par Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
26. **Skedand** *Anas clypeata*. 1 hane Laguna de Medina 27/4, 3 ex Las Marismas 29-30/4, 1 hane Embalse de Talavan 4/5, 6-7 ex Tablas de Daimiel 8/5, några ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
27. **Marmorand** *Marmaronetta angustirostris*. 2 ex Brazo del Este 28/4, 1 ex Las Marismas 29/4, 2-4 ex Las Marismas 30/4.
28. **Rödhuwad dykand** *Netta rufina*. Totalt ca 100 ex Laguna de Medina, Salada, Chica 27/4, ca 20 ex Laguna de Tarelo 28/4,
29. **Brunand** *Aythya ferina*. Totalt ca 50 ex Laguna de Medina, Salada, Chica 27/4, flera ex Laguna de Tarelo, Brazo del Este, El Rocio 28/4, allmän i Las Marismas 29/4-1/5, 10-15 ex Tablas de Daimiel 8/5, tämligen allmän i Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
30. **Vitögdd dykand** *Aythya nyroca*. Ett par Acebuche 29/4.
31. **Kopparand** *Oxyura leucocephala*. 1 par Laguna de Medina 27/4, 3 hanar och 2 honor Laguna Chica 27/4, 3 par Laguna de Tarelo 28/4, en subad hane (eller möjligen hybrid med amerikansk kopparand) Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
32. **Svartvingad glada** *Elanus caeruleus*. Ett par vid bo norr om Monroy 2/5.
33. **Brunglada** *Milvus migrans*. Mycket allmän. Anträffad under 13 av dagarna.
34. **Glada** *Milvus milvus*. Tämligen allmän, dock fåtaligare än föregående art. Anträffad under 12 av dagarna med upp till ett 10-tal ex per dag. Totalt noterades ca 50 ex.
35. **Smutsgam** *Neophron percnopterus*. Minst 3 par + enstaka Monfrague 3/5, 5-6 ex Trujillo-Caceres-Monroy 4/5, 2 ex Hoces del Duraton 7/5. Totalt 15-20 ex.
36. **Grågäm** *Aegypius monachus*. 1 ex järnmonumentet utanför Ronda 25/4, 1 ex Las Marismas 30/4, ca 20 ex + 2 bon Monfrague 3/5, 5-6 ex Trujillo-Caceres-Monroy 4/5, 2 ex Sierra de Pedro 5/5, 4 ex Brozas 5/5, 1 ex Sierra de Gredos 6/5, 8 ex Sierra de Guadarrama 7/5. Totalt således ca 45 ex.
37. **Gåsgäm** *Gyps fulvus*. Allmän och sedd under samtliga dagar utom 9/5 med upp till väl över 100 ex som flest (Monfrague 3/5 och Hoces del Duraton 7/5)
38. **Ängshök** *Circus pygargus*. Tämligen allmän och anträffad med max ett 10-tal ex under 12 av

dagarna. Totalt ca 60 ex.

39. **Brunhök** *Circus aeruginosus*. 3 ex insträckande vid Gibraltar 27/5, en hona fd Laguna de la Janda 27/5, ca 10 ex Bonanza-salinerna samt uppströms Guadalquivir 28/5, 2 ex Las Marismas 30/4, 1 ex La Serena 2/5, 1 ex Trujillo-Caceres-Monroy 5/5, 1 ex n Sierra de Gredos 6/5, 1 ex längs vägen 7/5, flera ex Tablas de Daimiel 8/5. Totalt ca 25 ex.
40. **Sparvhök** *Accipiter nisus*. 1 ex Gibraltar 27/4, 1 ex Monfrague 3/5, 1 ex n Sierra de Gredos 6/5, 1 ex Sierra de Guadarrama 7/5.
41. **Duvhök** *Accipiter gentilis*. 3 ex Sierra de Guadarrama 7/5.
42. **Bivråk**. *Pernis apivorus*. 10-tal ex insträckande vid Gibraltar 27/4, ca 10 ex n Madrid 8/5, ca 10 ex Despenaperros 8/5.
43. **Ormvråk** *Buteo buteo*. Tämligen allmän. Sammanlagt sågs ca 30 ex under 10 av dagarna.
44. **Kungsörn** *Aquila chrysaetos*. 1+2 ex Sierra de Guadarrama 7/5.
45. **Spansk kejsarörn** *Aquila adalberti*. 1 ad, sannolikt vid bo, Coto Donana 30/4, 1 ad vid bo El Rocio 1/5, 1 ad vid bo v Torrejon el Rubio 2/5, 1 par med unge vid bo Monfrague 3/5, 1 ad mkt nära vägen + ett par vid bo med ungar v Torrejon el Rubio 4/5. Totalt 7 vuxna fåglar.
46. **Hökörn** *Hieraaetus fasciatus*. 2 par Sierra de Caillo 26/4, 1 par Penafalcon 3/5, 1 ex Rio Almonte 4/5. Sammanlagt 7 ex.
47. **Dvärgörn** *Hieraaetus pennatus*. Allmän. Anträffad under 11 av dagarna med sammanlagt ca 45 ex. Endast 1 ex av mörk fas.
48. **Ormörn** *Circaetus gallicus*. Allmän. Anträffad under 12 av dagarna med sammanlagt ca 35 ex.
49. **Tornfalk** *Falco tinnunculus*. Allmän. Observerad alla dagar.
50. **Rödfalk** *Falco naumanni*. Lokalt allmän i Extremadura, t ex i Trujillo. I Andalusien sågs 10-15 ex i Ronda 25/4 samt 20-30 ex i flock utanför Lebrija 28/4.
51. **Lärkfalk** *Falco subbuteo*. 1 ex insträckande vid Tarifa 26/4, 2+1 ex Las Marismas 29/4, 3 ex Sierra de Guadarrama 7/5.
52. **Pilgrimsfalk** *Falco peregrinus*. 1 par Gibraltar 27/4, 1 ex Bonanza-salinerna 28/5, 1 ex Laguna de Tarelo 28/5, 1 ex Brazo del Este 28/5, 1 par Coto Donana 30/4, 1 ex La Serena 2/5, 1 par + 1 ex + 1 ex Monfrague 3/5. Sammanlagt 12 ex.
53. **Klipphöna** *Alectoris barbara*. 1 ex sett och flera hörda Gibraltar 27/4.
54. **Rödhöna** *Alectoris rufa*. Allmän. 1-5 ex anträffade under 12 av dagarna.
55. **Vaktel** *Coturnix coturnix*. Tämligen allmän i både Andalusien och Extremadura. Spelande fåglar hörda under 7 av dagarna.
56. **Vattenrall** *Rallus aquaticus*. 2 ex hörda El Rocio 29/4, flera ex hörda Tablas de Daimiel 8/5.
57. **Rörhöna** *Gallinula chloropus*. Allmän överallt på lämpliga lokaler. Anträffad under 10 av

dagarna.

58. **Sothöna** *Fulica atra*. Allmän överallt, ofta i stora mängder, på lämpliga lokaler, särskilt i Andalusien. Anträffad under 10 av dagarna.
59. **Purpurhöna** *Porphyrio porphyrio*. 1 ex Brazo del Este 28/4, 10-15 ex plus ett antal ungar La Rocina 29/4, 1 ex plus 1 unge Las Marismas 30/4, 2 ex Coto Donana 30/4, 2 ex La Rocina 1/5, minst 5 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
60. **Stortrapp** *Otis tarda*. 20-25 ex, varav 14 i en flock, La Serena 1/5 och 2/5, ca 25 ex Belen 4/5, 1 ex nv Trujillo 4/5, 5 ex no Caceres 5/5.
61. **Småtrapp** *Tetrax tetrax*. 20-25 ex La Serena 1/5 och 2/5, ca 20 ex Belen 4/5, 5-6 ex nv Trujillo 4/5, ca 10 ex no Caceres 5/5.
62. **Strandskata** *Haematopus ostralegus*. Ca 50 ex på stranden mot havet i Coto Donana 30/4.
63. **Tjockfot** *Burhinus oediconemus*. 4-5 ex La Serena 1/5 och 2/5, 4 ex Belen 4/5, 2 ex no Caceres 5/5, 1-2 ex Hoces del Duraton 7/5.
64. **Styllöpare** *Himantopus himantopus*. Ca 20 ex Tarifa 26/4, allmän i Bonanza-salinerna och i områdena strax öster om Guadalquivir 28/4, allmän i Las Marismas 28/4-1/5, 1 ex längs vägen i Extremadura 2/5, 2 ex s Brozas 5/5, 1 ex längs vägen i Castilla La Mancha 8/5, allmän i Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
65. **Skärfläcka** *Recurvirostra avosetta*. 2 ex Cabo Trafalgar 27/4, tämligen allmän i Bonanza-salinerna och i området ö Guadalquivir 28/4, allmän i Las Marismas 28/4-1/5, allmän i Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
66. **Vadarsvala** *Glareola pratincola*. 12 ex Tarifa 26/4, ca 10 ex f d Laguna de la Janda 27/4, ca 100 ex Laguna Chica 27/4, allmän vid Bonanza-salinerna och i området ö Guadalquivir 28/4, tämligen allmän i Las Marismas 28/4-1/5, tämligen allmän på La Serena 2/5, 3 ex Tablas de Daimiel 8/5, enstaka Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
67. **Större strandpipare** *Charadrius hiaticula*. Ca 10 ex Tarifa 26/4, tämligen allmän i Bonanza-salinerna och i området ö Guadalquivir 28/4, tämligen allmän i Las Marismas 28/4-1/5, flera ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
68. **Mindre strandpipare** *Charadrius dubius*. 1 par Embalse de Talavan 4/5, 1 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
69. **Svartbent strandpipare** *Charadrius alexandrinus*. Ca 10 ex Tarifa 26/4, 2 ex Cabo Trafalgar 27/4, flera ex i Bonanza-salinerna och i området ö Guadalquivir 28/4, enstaka ex Las Marismas 28/4-1/5, relativt allmän i Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
70. **Kustpipare** *Pluvialis squatarola*. 1 ex Tarifa 26/4, ca 10 ex i Bonanza-salinerna samt en stor flock om över 100 ex i området ö Guadalquivir 28/4, allmän i Las Marismas 29/4-30/4, ca 50 ex på stranden vid havet i Coto Donana 30/4, 2 ex sträckande tillsammans med myrspovar över Monfrague 2/5, ca 10 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
71. **Tofsvipa** *Vanellus vanellus*. 3 ex i området ö Guadalquivir 28/4, ca 10 ex i Las Marismas 29/4-30/4, 1 ex längs vägen i Castilla La Mancha 8/5, ca 10 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
72. **Roskarl** *Arenaria interpres*. 1 ex Tarifa 26/4, 2 ex i området ö Guadalquivir 28/4, 7 ex

sträckande förbi Playa de Matalascanas 30/4, 2 ex Guadalhorces mynning 9/5.

- 73 **Sandlöpare** *Calidris alba*. Ca 30 ex Tarifa 26/4, ca 10 ex Cabo de Trafalgar 27/4, allmän i Bonanza-salinerna 28/4, flera ex i området ö Guadalquivir 28/4, ca 100 ex stranden mot havet i Coto Donana 30/4, 1 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5, ca 10 ex Guadalhorces mynning 9/5.
- 74 **Kustsnäppa** *Calidris canutus*. 1 ex Bonanza-salinerna 28/4, 3 ex Las Marismas 29/4, ca 20 ex stranden mot havet i Coto Donana 30/4.
- 75 **Spovsnäppa** *Calidris ferruginea*. Ca 10 ex Bonanza-salinerna 28/4, 25-30 ex Las Marismas 29-30/4, 3 ex El Rocio 1/5, 5-6 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
- 76 **Kärrensäppa** *Calidris alpina*. 2 ex Tarifa 26/4, 3 ex Cabo de Trafalgar 27/4, allmän i Bonanza-salinerna 28/4, allmän i Las Marismas 28/4-1/5, 1 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
- 77 **Småsnäppa** *Calidris minuta*. Tämligen allmän i Bonanza-salinerna 28/4, allmän i Las Marismas 28/4-1/5.
- 78 **Brushane** *Philomachus pugnax*. 1 ex Bonanza-salinerna 28/4, 1 ex Brazo del Este 28/4, ca 100 ex Las Marismas 29-30/4.
- 79 **Småspov** *Numenius phaeopus*. 3 ex Cabo Trafalgar 26/4, 20-30 ex Bonanza-salinerna samt området ö Guadalquivir 28/4, 2 ex Las Marismas 30/4, 2 ex översträckande tillsammans med myrspovar Monfrague 3/5.
- 80 **Rödspov** *Limosa limosa*. 50-100 ex Las Marismas 29-30/4.
- 81 **Myrspov** *Limosa lapponica*. Ca 10 ex på stranden mot havet i Coto Donana 30/4, 7 ex sträckande Playa de la Matalascanas 30/4, ca 50 ex sträckande över Monfrague 3/5.
- 82 **Rödbena** *Tringa totanus*. Allmän i Bonanza-salinerna 28/4, 10-tal Las Marismas 29-30/4, 2 ex s Brozas, allmän i Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
- 83 **Svartsnäppa** *Tringa erythropus*. 30-40 ex Las Marismas 29-30/4, 2 ex s Brozas 5/5, allmän i Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
- 84 **Gluttsnäppa** *Tringa nebularia*. 1 ex Laguna Chica 27/4, 2-3 ex Bonanza-salinerna 28/4, ca 30 ex Las Marismas 29-30/4, 7-8 ex s Brozas 5/5, enstaka Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
- 85 **Grönbena** *Tringa glareola*. 2 ex Brazo del Este 28/4, 1 ex Tablas de Daimiel 8/5.
- 86 **Drillsnäppa** *Actitis hypoleucos*. Tämligen allmän på lämpliga lokaler. Anträffad under 8 av dagarna.
- 87 **Storlabb** *Stercorarius skua*. 7 ex utanför Tarifa 26/4.
- 88 **Långnäbbad mås** *Larus genei*. 50-100 ex Bonanza-salinerna 28/4, 3 ex stranden mot havet i Coto Donana 30/4.
- 89 **Dvärgmås** *Larus minutus*. 1 ex, 2-k, Guadalhorces mynning 9/5.
- 90 **Skrattmås** *Larus ridibundus*. Ca 20 ex f d Laguna de la Janda 27/4, tämligen allmän i Bonanza-salinerna och i området ö Guadalquivir 28/5, tämligen allmän i Las Marismas 28/4-1/5, ca 30 ex Tablas de Daimiel 8/5, tämligen allmän i Laguna de Fuente de Piedra 9/5,

tämligen allmän vid Guadalhorces mynning 9/5.

- 91 **Tretåig mås** *Rissa tridactyla*. 1 ex Tarifa 26/4, 2 ex Cabo Trafalgar 27/4, 1 ex Guadalhorces mynning 9/5. Samtliga fåglar var 2-K.
- 92 **Rödnäbbad trut** *Larus audouinii*. 5+7 ex, de flesta adulta, Tarifa 26/4, 5 ex, samtliga adulta, stranden mot havet i Coto Donana 30/4. Det för årstiden oväntat stora antalet torde bero på att det blåst hård västlig vind under några dagar.
- 93 **Gulfotad gråtrut** *Larus cachinnans*. Allmän överallt utefter Andalusiens kuster samt i Laguna de Fuente de Piedra.
- 94 **Silltrut** *Larus fuscus*. Ca 30 ex Tarifa 26/4, några ex Cabo Trafalgar 27/4, flera ex Bonanza-salinerna 28/4, flera ex Las Marismas 29-30/4, 1 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5, flera ex Guadalhorces mynning 9/5.
- 95 **Havstrut** *Larus marinus*. 3-4 ex stranden mot havet i Coto Donana 30/4.
- 96 **Sandtärna** *Gelochelidon nilotica*. Tämligen allmän i Bonanza-salinerna och i området ö Guadalquivir 28/4, 10-15 ex Las Marismas 29-30/4, 2 ex Belen 4/5, allmän i Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
- 97 **Kentsk tärna** *Sterna sandvicensis*. Allmän vid Tarifa 26/4, flera ex Cabo Trafalgar 27/4, flera ex Bonanza-salinerna 28/5, ca 10 ex stranden mot havet i Coto Donana 30/4, allmän vid Guadalhorces mynning 9/5.
- 98 **Mindre iltärna** *Sterna bengalensis*. En adult fågel på stranden av en av dammarna vid Guadalhorces mynning 9/5. Små antal av denna afrikansk-asiatiska art passerar Gibraltar sund i maj.
- 99 **Fisktärna** *Sterna hirundo*. Ca 10 ex sträckande förbi landsvägsbron över La Rocina 29/4.
- 100 **Småtärna** *Sterna albifrons*. Minst 5 ex Tarifa 26/4, 1 ex Cadiz-salinerna 27/4, tämligen allmän i Bonanza-salinerna och i området ö Guadalquivir 28/4, enstaka Las Marismas 29-30/4, 10-15 ex Guadalhorces mynning 9/5.
- 101 **Svarttärna** *Chlidonias niger*. Många ex ute till havs utanför Tarifa 26/4, 2 ex Laguna Salada 27/4, 1 ex Bonanza-salinerna 28/5, 2 ex Las Marismas 30/4, relativt allmän Laguna de Fuente de Piedra 9/5
- 102 **Skäggtärna** *Chlidonias hybridus*. 1 ex Laguna Salada 27/4, allmän vid El Rocio 28/4, allmän i Las Marismas 29-30/4, ca 10 ex Tablas de Daimiel 8/5, flera ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5.
- 103 **Sillgrissla** *Uria aalge*. 2 ex sträckande mot väster Tarifa 26/4.
- 104 **Svartbukig flyghöna** *Pterocles orientalis*. Ca 25 ex La Serena 2/5, 2 ex nv Trujillo 4/5, ca 20 ex no Cáceres 5/5.
- 105 **Vitbukig flyghöna** *Pterocles alchata*. 21 ex (i fem flockar) Las Marismas 30/4, 2 ex La Serena 2/5, ca 20 ex nv Trujillo 4/5.
- 106 **Ringduva** *Columba palumbus*. Tämligen allmän. Anträffad under 12 av dagarna.

- 107 **Skogsduva** *Columba oenas*. 2 ex Sierra de Grazalema 26/4.
- 108 **Klipp/tamduva** *Columba livia*. Allmän överallt. Inga särskilda ansträngningar gjordes för att identifiera några ”vilda” klippduvor.
- 109 **Turkduva** *Streptopelia decaucto*. 3 ex längs vägen i Costa del Sol 25/4, 1 ex längs vägen 27/4, 1 ex längs vägen 1/5, flera ex Embalse de Zujar 2/5, 1 ex Embalse de Petit 5/5, 1 ex längs vägen 6/5, 2 ex längs vägen 8/5, flera ex Malaga 9/5.
- 110 **Turturduva** *Streptopelia turtur*. Allmän. Anträffad under 13 av dagarna med som flest ca 10 ex kring f d Laguna del la Janda 27/4.
- 111 **Gök** *Cuculus canorus*. Tämligen allmän. Enstaka ropande fåglar hörda under 7 av dagarna.
- 112 **Skatgök** *Clamator glandarius*. 1 ex La Serena 2/5, 1 ex Embalse de Zujar 2/5, 1 ex Monroy 2/5, 2 ex Belen 4/5, 3+1 ex no Caceres 5/5.
- 113 **Tornuggla** *Tyto alba*. 1 ex El Rocio 29/4, 1 ex Trujillo 4/5.
- 114 **Berguv** *Bubo bubo*. 1 ex ropande Grazalema 25/4, ett par ropande Grazalema 26/4, 1 ex mycket fint på Tietar-klippan, Monfrague 3/5.
- 115 **Kattuggla** *Strix aluco*. 1 ex spelande ö El Rocio 29/4.
- 116 **Dvärguv** *Otus scops*. 2 ex spelande Grazalema 25/4, 1 ex spelande s Torrejon el Rubio 4/5.
- 117 **Minervauggla** *Athene noctua*. Tämligen allmän. Spridda obsar under 8 av dagarna om sammanlagt 25-30 ex. Som flest ca 10 ex i området Trujillo-Caceres-Monroy 4/5.
- 118 **Röd Halsad nattskärja** *Caprimulgus ruficollis*. 1 ex spelande Grazalema 26/4, 1 spelande ö El Rocio 29/4, 1 ex spelande Torrejon el Rubio 5/5, 1 ex spelande Mollina 9/5.
- 119 **Kafferseglare** *Apus caffer*. 2 ex insträckande vid Punta de Europa, Gibraltar 27/4. Relativt tidigt datum.
- 120 **Alpseglare** *Apus melba*. Ca 10 ex Ronda 25/4, minst 25 ex Sierra de Grazalema 26/4, ca 10 ex Monfrague 3/5 och 6/5, ca 25 ex bron över Rio Almonte 4/5.
- 121 **Blek tornsvala** *Apus pallidus*. Tämligen allmän i sydvästra Spanien samt lokalt i Extremadura.
- 122 **Tornsvala** *Apus apus*. Allmän. (Sedan väl ett antal tornsvalor av båda arterna identifierats i början av resan gjordes inga allvarliga försök att bestämma de senare sedda tornsvalorna).
- 123 **Kungsfiskare** *Alcedo atthis*. 1 ex Embalse de Talavan 4/5, minst 3 ex Embalse de Petit 5/5.
- 124 **Biätare** *Merops apiaster*. Allmän. Anträffad under 14 av resans dagar med som flest 40 ex 25/4.
- 125 **Blåkråka** *Coriacias garrulus*. 5-6 ex mellan Campanario och Villanueva 2/5, 2 ex vid Belen, 2 ex nv Trujillo samt ca 20 ex vid uppsatta holkar s bron över Rio Almonte 4/5, ca 10 ex i området Trujillo-Caceres-Monroy 5/5, 1 ex nära Puente-Genil 8/5.

- 126 **Härfågel** *Upupa epops*. Allmän. Anträffad under resans samtliga 15 dagar.
- 127 **Göktyta** *Jynx torquilla*. 2-3 ex ropande Sierra de Grazalema 26/4, 1 ex ropande sv Llerena 1/5.
- 128 **Spansk gröngöling** *Picus viridis sharpei*. 1+1 ex Sierra de Grazalema 26/4, 1 ex Coto Donana 30/4, 1 ex Sierra de Gredos 6/5, 1 ex ropande Sierra Guadarrama 7/5. Anses ibland vara en egen art.
- 129 **Större hackspett** *Dendrocopus major*. 1 ex Sierra de Grazalema 26/4, 1 ex n Las Marismas 30/4, 1 ex trummande El Rocio 1/5, 1 ex Sierra de Gredos 6/5, 1 ex Sierra Guadarrama 7/5.
- 130 **Sånglärka** *Alauda arvensis*. Allmän ovanför trädgränsen i Sierra de Gredos 6/5, flera sjungande Hoces del Duraton 7-8/5.
- 131 **Trädglärka** *Lullula arborea*. 1 ex järnmonumentet 25/4, flera ex Sierra de Grazalema 26/4, 1 ex ö El Rocio 30/4, flera ex Sierra de Gredos 6/5, några ex Sierra Guadarrama 7/5, 1 ex Hoces del Duraton 8/5.
- 132 **Tofslärka** *Galerida cristata*. Allmän
- 133 **Lagerlärka** *Galerida theklae*. Lokalt tämligen allmän.
- 134 **Dupontlärka** *Chersophilus duponti*. 5-6 sjungande ex Hoces de Duraton 7-8/5.
- 135 **Korttålaräka** *Calandrella brachydactyla*. Lokalt allmän. Anträffad under 7 av dagarna.
- 136 **Dvärglärka** *Calandrella rufescens*. Allmän på salicorniastäppen n Algaida 28/4 samt i Las Marismas 29-30/4.
- 137 **Kalanderlärka** *Melanocorypha calandra*. Lokalt allmän. Anträffad under 10 av dagarna.
- 138 **Klippsvala** *Ptyonoprogne rupestris*. Allmän i Sierra de Grazalema, i anslutning till bergstrakter i Extremadura samt vid Hoces del Duraton. Anträffad under 8 av resans dagar.
- 139 **Backsvala** *Riparia riparia*. Tämligen allmän kring Laguna de Medina, Salada och Chica 27/4, ö Guadalquivir 28/4 samt i Marismas 29-30/4. Några ex sågs också längs vägen 6/5.
- 140 **Rostgumpsvala** *Hirundo daurica*. Tämligen allmän på lämpliga lokaler i Extremadura. I Andalusien bara sedd norr om Vejer de la Frontera- 2 ex 26/4 samt vid landsvägsbron över La Rocina - 2-3 ex 29/4.
- 141 **Ladusvala** *Hirundo rustica*. Allmän överallt- sedd under resans samtliga 15 dagar.
- 142 **Hussvala** *Delichon urbica*. Allmän överallt - sedd under resans samtliga 15 dagar.
- 143 **Vattenpiplärka** *Anthus spinoletta*. Allmän ovan trädgränsen i Sierra de Gredos 6/5.
- 144 **Fältpiplärka** *Anthus campestris*. 2 ex f d Laguna de la Janda 27/4, 1 ex Hoces del Duraton 8/5.
- 145 **Sädesärka** *Motacilla alba*. 1 ex Coto Donana 30/4, 2 ex längs vägen i Extremadura 2/5, 5-6 ex Monfrague 3/5, 1 ex Embalse de Petit 5/5, flera ex Sierra de Gredos 6/5, 2-3 ex Sierra

- Guadarrama 7/5, några ex Hoces del Duraton 8/5.
- 146 **Forsärsla** *Motacilla cinerea*. 3 ex Ronda 25/4, 2+1 ex Sierra de Gredos 6/5.
- 147 **Gulärsla** *Motacilla flava*. Relativt allmän på lämpliga lokaler. Anträffad under 9 av resans dagar.
- 148 **Strömstare** *Cinclus cinclus*. 2 ex Sierra de Gredos 6/5.
- 149 **Gärdsmyg** *Troglodytes troglodytes*. Tämligen allmän. Anträffad under 9 av resans dagar.
- 150 **Järnsparv** *Prunella modularis*. Mycket allmän i ginstsnår ovanför trädgränsen i Sierra de Gredos 6/5 och Sierra Guadarrama 7/5.
- 151 **Alpjärnsparv** *Prunella collaris*. 1 ex på 2.100 meters höjd i Sierra de Gredos 6/5.
- 152 **Rödhake** *Erithacus rubecula*. Allmän på högre höjder - några ex Sierra de Grazalema 26/4, 1 ex Sierra de San Pedro 5/5, flera ex i tallskogen Sierra de Gredos 6/5 och Sierra Guadarrama 7/5.
- 153 **Sydnäktergal** *Luscinia megarhynchos*. Allmän. Anträffad under 12 av dagarna.
- 154 **Vitstjärnig blåhake**. *Luscinia svecica cyaneacula*. Tämligen allmän i ginstsnår ovanför trädgränsen i Sierra de Gredos 6/5.
- 155 **Rödstjärt** *Phoenicurus phoenicurus*. 1 ex La Rocina 1/5.
- 156 **Svart rödstjärt** *Phoenicurus ochruros*. 2 ex Monfrague 3/5, relativt allmän ovan trädgränsen i Sierra de Gredos 6/5, flera ex Sierra Guadarrama 7/5, flera ex Hoces del Duraton 7/5, flera ex Sepulveda 8/5.
- 157 **Svarthakad buskskvätta** *Saxicola torquata*. Allmän. Anträffad under 13 av dagarna.
- 158 **Buskskvätta** *Saxicola rubetra*. 1 hona Sierra Guadarrama 7/5.
- 159 **Stenskvätta** *Oenanthe oenanthe*. Allmän ovan trädgränsen i Sierra de Gredos 6/5, allmän vid Hoces del Duraton (där den förkom parallellt med påföljande art)7-8/5.
- 160 **Medelhavsstenskvätta** *Oenanthe hispanica*. Tämligen allmän. Påträffad under 10 dagar.
- 161 **Svart stenskvätta** *Oenanthe leucura*. Flera ex järnmonumentet 25/4, flera ex Sierra de Grazalema 26/4, 2 ex Monfrague 3/5, 1 ex bron över Rio Almonte 5/5.
- 162 **Stentrast** *Monticola saxatilis*. En hane järnmonumentet 25/4, 3 ex ovan trädgränsen i Sierra de Gredos 6/5.
- 163 **Blåtrast** *Monticola solitarius*. Minst en hane Ronda 25/4, tämligen allmän i Sierra de Grazalema 26/4, mycket allmän på Gibraltar 27/4, flera ex Sierra Morena 1/5, flera ex Monfrague 3/5, 1 ex längs vägen 5/5, ett ex Hoces del Duraton 7/5.
- 164 **Koltrast** *Turdus merula*. Allmän. Anträffad under samtliga 15 dagar.
- 165 **Dubbeltrast** *Turdus viscivorus*. Flera ex Sierra de Grazalema 26/4, 1-2 ex Sierra Morena 1/5,

flera ex Embalse de Zujar 2/5, några ex Monfrague 3/5, några ex Trujillo-Caceres-Monroy 4-5/5, flera ex Sierra de Gredos 6/5.

- 166 **Vassångare** *Locustella luscinioides*. 1 ex Brazo del Este 28/4, 3 ex La Rocina 29/4, 2 ex Tablas de Daimiel 8/5.
- 167 **Grässångare** *Cisticola juncidis*. Allmän. Anträffad under 11 dagar.
- 168 **Cettisångare** *Cettia cetti*. Allmän. Anträffad under 10 dagar.
- 169 **Trastsångare** *Acrocephalus arundinaceus*. Allmän i vassjöar e d. Anträffad under 9 dagar.
- 170 **Rörsångare** *Acrocephalus scirpaceus*. 2 ex Laguna de Medina 27/4, 2 ex Brazo del Este 28/4, flera ex Las Marismas 29/4, flera ex La Rocina 1/5, 1 ex Embalse de Talavan 4/5, 1 ex Embalse de Petit 5/5, flera ex Tablas de Daimiel 8/5.
- 171 **Polyglottsångare** *Hippolais polyglotta*. 3-4 ex Sierra de Grazalema 26/4, flera ex Laguna de Medina 27/4, ett ex La Rocina 29/4 och 1/5, 1 ex Tablas de Daimiel 8/5, 1 ex Laguna de Fuente de Piedra 9/5, 1 ex Gudalhorces mynning 9/5.
- 172 **Provencesångare** *Sylvia undata*. 5-6 ex La Rocina 1/5, en kull sv Llerena 1/5, 1 ex Monfrague 3/5.
- 173 **Rödstrupig sångare** *Sylvia cantillans*. 2 ex Sierra de Grazalema 26/4, flera ex Monfrague 3/5.
- 174 **Glasögonsångare** *Sylvia conspicillata*. 2 par Las Marismas 30/4.
- 175 **Trädgårdssångare** *Sylvia borin*. 2 ex La Rocina 1/5.
- 176 **Törnsångare** *Sylvia communis*. 1 ex f d Laguna de La Janda 27/4.
- 177 **Svarthätta** *Sylvia atricapilla*. Tämligen allmän i terräng med uppvuxna träd. Anträffad under 7 dagar.
- 178 **Sammetshätta** *Sylvia melanocephala*. Allmän i buskterräng. Anträffad under 11 dagar.
- 179 **Bergssångare** *Phylloscopus bonelli*. Ett ex Ronda 25/4, 2 ex Sierra de Grazalema 26/4, flera ex i tallskogen i Sierra de Gredos 6/5, flera ex i tallskogen i Sierra Guadarrama 7/5.
- 180 **Gransångare** *Phylloscopus collybita*. 1 ex tallskogen i Sierra de Gredos 6/5.
- 181 **Kungsfågel** *Regulus regulus*. Allmän i tallskogen i Sierra Guadarrama 7/5.
- 182 **Brandkronad kungsfågel** *Regulus ignicapillus*. 2 ex Sierra de Grazalema 26/4.
- 183 **Svartvit flugsnappare** *Ficedula hypoleuca*. 1 ex La Rocina 1/5, 1 ex Embalse de Zujar 2/5, flera ex tallskogen i Sierra de Gredos 6/5, flera ex tallskogen i Sierra Guadarrama 7/5.
- 184 **Skäggmes** *Panurus biarmicus*. Minst 2 hanar Tablas de Daimiel 8/5.
- 185 **Tofsmes** *Parus cristatus*. 1 ex Sierra de Grazalema 26/4, flera ex i tallskogen i Sierra Guadarrama 7/5.

- 186 **Blåmes** *Parus caeruleus*. Tämligen allmän. Anträffad under 7 dagar.
- 187 **Talgoxe** *Parus major*. Allmän. Påträffad under 14 dagar.
- 188 **Svartmes** *Parus ater*. Allmän i tallskogen i Sierra de Gredos 6/5 och Sierra Guadarrama 7/5.
- 189 **Stjärtmes** *Aegithalos caudatus*. Ca 10 ex La Rocina 1/5, ca 10 ex Monfrague 3/5.
- 190 **Nötväcka** *Sitta europea*. 1 ex Sierra de Grazalema 26/4, 1 ex Sierra de Gredos 6/5, 1 ex Sierra Guadarrama 7/5.
- 191 **Trädgårdsträdskrypare** *Certhis brachydactyla*. 1 ex Sierra de Grazalema 26/4, 2 ex La Rocina 29/4, 1 ex n Las Marismas 30/4, 1 ex La Rocina 1/5, 1 ex Monfrague 3/5, 1 ex tallskogen i Sierra de Gredos 6/5, 2 ex tallskogen i Sierra Guadarrama 7/5.
- 192 **Varfågel** *Lanius excubitor*. Tämligen allmän, särskilt i Extremadura. Anträffad under 9 dagar.
- 193 **Rödhuva** *Lanius senator*. Allmän. Anträffad under 12 dagar.
- 194 **Svart stare** *Sturnus unicolor*. Mycket allmän. Anträffad under samtliga 15 dagar.
- 195 **Sommargylling** *Oriolus oriolus*. 1-2 ex Sierra de Grazalema 26/4, 1 ex sv Llerena 1/5. Således oväntat fåtalig ! Har arten minskat och i så fall varför?
- 196 **Nötskrika** *Garrulus glandarius*. Flera ex Sierra de Grazalema 26/4, några ex Monfrague 3/5, flera ex Sierra de Gredos 6/5, några ex Sierra Guadarrama 7/5, några ex Despenaperros 8/5.
- 197 **Skata** *Pica pica*. Allmän. Anträffad under 12 dagar.
- 198 **Blåskata** *Cyanopioeca cyana*. Allmän i pinjedungar i och kring Coto Donana samt norrut till Extremadura i framför allt gles korkekskog.
- 199 **Alpkråka** *Pyrrhocorax graculus*. Allmän i bergstrakter, d v s kring Ronda , i Sierra Grazalema, i Monfrague, samt i Hoces del Duraton. Anträffad under 6 dagar.
- 200 **Kaja** *Corvus monedula*. Allmän. Anträffad under 12 dagar.
- 201 **Korp** *Corvus corax*. Allmän. Anträffad under 11 dagar.
- 202 **Svartkråka** *Corvus corone*. Tämligen allmän fr o m Sierra de Gredos och norrut. Anträffad under 3 dagar.
- 203 **Pilfink** *Passer montanus*. 2 ex Sierra de Gredos 6/5, 2 ex Tablas de Daimiel 8/5.
- 204 **Gråsparv** *Passer domesticus*. Allmän. Anträffad under samtliga 15 dagar.
- 205 **Spansk sparv** *Passer hispaniolensis*. Lokalt talrik i Extremadura och anträffad under samtliga dagar här 2-5/5. Särskilt stor koloni- flera 1000 par- vid Embalse de Zujar 2/5. Måste ha ökat sedan 1980-talet.
- 206 **Stensparv** *Petronia petronia*. 2 ex Sierra de Grazalema 26/4, ca 20 ex Penafalcon, Monfrague 3/5, 3-4 ex Sierra Guadarrama 7/5, ca 10 ex Hoces del Duraton 8/5.

- 207 **Bofink** *Fringilla coelebs*. Allmän. Anträffad under 12 dagar.
- 208 **Stenknäck** *Coccothraustes coccothraustes*. 1 ex Sierra de Grazalema 26/4, 2 ex Monfrague 3/5.
- 209 **Citronsiska** *Serinus citrinella*. Allmän i tallskogen kring Puerto de los Cotos i Sierra Guadarrama 7/5.
- 210 **Gulhämpling** *Serinus serinus*. Allmän. Anträffad under 12 dagar.
- 211 **Grönsiska** *Carduelis spinus*. 1 överflygande ex Puerto de los Cotos, Sierra Guadarrama 7/5.
- 212 **Grönfink** *Carduelis chloris*. Relativt allmän. Anträffad under 6 dagar.
- 213 **Steglits** *Carduelis carduelis*. Mycket allmän. Anträffad under resans samtliga 15 dagar.
- 214 **Hämpling** *Carduelis flavirostris*. Allmän. Anträffad under 13 dagar.
- 215 **Mindre korsnäbb** *Loxia curvirostra*. Allmän i tallskogen i Sierra Guadarrama 7/5.
- 216 **Kornsparv** *Miliaria calandra*. Mycket allmän. Anträffad under resans samtliga 15 dagar.
- 217 **Häcksparv** *Emberiza cirrus*. Flera ex Sierra de Grazalema 26/4, en hane i tallskogen i Sierra de Gredos 6/5, en hona i tallskogen i Sierra Guadarrama 7/5.
- 218 **Ortolansparv** *Emberiza hortulana*. 2 ex Puerto de Tornavacas 6/5.
- 219 **Klippsparv** *Emberiza cia*. 1 ex järnmonumentet 25/4, flera ex Sierra de Grazalema 26/4, flera ex Monfrague 3/5, flera ex Sierra de Gredos 6/5, en hane Sierra Guadarrama 7/5.
- 220 **Sävspärv** *Emberiza schoeniclus*. Allmän i Tablas de Daimiel 8/5.